

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Sudenpesäreissun rippeet - The Rest Of The Journey To Wolf Dent

Sudenpesä -niminen varaustupa sijaitsee Saariselällä, Lapissa, ja sen sijainnin näkee vaikkapa *Google-Earth* -kartasta, eli ylläolevasta satelliittikuvasta. Selainpohjainen **Google Maps** ei näytä näin tarkkoja paikkatietoja. Tässä on merkitty myös *Sarviojan kämppä*, jonka käyttö on maksutonta (tai ainakin oli ennen). *Sudenpesälle* pääsee helpoisten ajamalla autolla metsätietä *Suomujoelle*, ja ylittämällä joki kahlaamalla tai veneellä, ja ojustamalla siitä tunturin yli *Maantiekurulle*. Kartalla matka varaustuvalle ei ole kovinkaan pitkä, mutta kyllä se pohkeissa tuntuu – varsinkin, jollei ole etukäteen harjoitellut liikkumista kivikossa. Kuvan yläosassa on raja, josta pohjoiseenpäin sijaitsevat metsähallituksen rannattomat hakkuuaukeat, ja tien varteen metsäpomot ovat pinouttaneet keloja, jotka sitten myyvät hyvällä voitolla etelän herroille, tai rakentelevat omia huviloitaan mikä nyt minnekin. Tukkitie näkyy kartan yläosassa valkoisena juovana sinisen, pienen neliön vieressä. Varmaankin metsä on nykyään jo kasvanut, mutta ei se palaa koskaan enää luonnontilaansa, sillä pohjoisessa kaikki tapahtuu liian hitaasti, ja korjaamattomia vanhinkoja ehtii syntyä. Ja on syntynytkin. Joskus paikalla oli ihan oikeasti keltuuvene, jonka voitte nähdä tällä sivulla olevissa kuvissa. Sinä aikana jota tämä tarina oikeastaan koskee, ei keltuuvenetä enää ollut käytettävissä, ja joki piti ylittää kahlaamalla vyötäisiin asti ulottuvassa, voimakkaasti virtaavassa vedessä. Elokuvinä nämmä tällaiset joenylitykset sujuvat melkein lennossa, mutta *Suomujoki* on aina varsin kylmä, ja sen pohja täynnä liukkaita kiviä, ja vesi virtaa nopeasti. Ei siitä noin vain mennä yli, jos rinkka ja muita kantamuksia on vielä riesana. Jos sitten pulahtaa veteen ja kohmettuu, ei oikeastaan mitään ole tehtävissä, ja valkea, kylmä kuolema vie pois väsyneen.

Sudenpesälle pääsee siis parhaiten *Suomujoelta* seuraamalla *Maantiekurussa* virtaavaa puroa, ja edeten aina tunturinsatulaan saakka, ja tunturinsatulasta edelleen laskeutumalla *Sarviojalle*, jonka varressa itse varaustupa sijaitsee. Ilmakuvasta katsottuna homma näyttää tosi helpolta, matka lyhyeltä, ja maasto sangen tasaiselta, mutta ei pidä uskoa kaikkea minkä silmä kertoo. Tänä päivänä tuokin matka olisi minulle ylivoimainen, koska vaeltaminen edellyttää sutjakkaa vartaloa, notkeita niveliä, ja muutoinkin hyvää terveyttä. Useimmat alueella sijaitsevat suuret tunturitkin näyttävät kaukaa katsottuna sileiltä ja pyöreiltä, mutta vain harvat ovat todella sitä. *Sudenpesältä* etelään sijaitsee mahtava *Sokosti*, josta itään taas puolestaan *Korvatunturi*, osin naapurin puolella tosin. Mitä kuviin punomaani tarinaan itseensä tulee, on se luonnollisestikin täysin keksitty, ja kuvassa esiintyvä miekkonenkin on jo vanha, melkein pä tunnistamattomaksi kulahtanut, äkeä heppu. Ette te häntä tunne – hän nyt on yksi noista kaitalaisista naamoista, joita virtaa kadulla päivittäin vastaan, ja jotka unohtuvat saman tien. Hänenlaisensa ottavat tiukasti kantaa maailman asioihin erilaisilla palstoilla.

Sudenpesä sijaitsee tiukasti *Sarviojen* varressa, ja sen pohjoispuolella kohoaa *Karnepää*, ja itäpuolella *Ruopimapäät*. Sen länsipuolella sijaitsee *Maantiekuru*, jonka pohjalla on *Lupukkaaja*. Itäpuolen *Ruopimapäät* on, hauska nimestään huolimatta, hankalaa kivikkoa, ja muistuttaa todella päätä, jota on ruovittu molempien käsien kynsin. *Sarviojan* vesivarannot eivät riitä ehkä kanoottimatkailuun, mutta ihan riittävästi siinä on vettä juotavaksi.

Samalla paikalla missä sijaitsee nykyinenkin *Sudenpesä*, oli vanha, turvekattoinen autiotupa. Se kuitenkin paloi (tai poltettiin), ja muuan talkooporukka rakensi siitä uuden version, ja lahjoitti sen sitten puiston käyttöön, mutta nyt se oli niin sanottu *varaustupa*, eli ei enää ilmainen. Itse en ehtinyt koskaan käymään kuvassa näkyvässä vanhassa autiotuvassa, enkä edes aavistanut että siinä oli sellainen ollut.

Tässä se sitten viimeinkin on: halujen kaivattu kohde, eli uusi varaustupa *Sudenpesä*. Mainittakoon tässä kuriositeettina se, että suunnistin tuolta yksin ihmisten ilmoille ilman karttaa ja kompassia Suomujoelle, mutta kun ura oli tuttu, ja muisti hyvä, niin mikäpä siinä oli tallustaa teputellessa. *Maantiekurua* reunustavat rinteet näyttivät suuntaa *Suomujoelle*. Jotenkin vain kyllästyin silloiseen matkakumppaniini, joka oli raahannut mukanaan mm. pienen transistoriradion, josta kuunteli uutisia, ja luki selkänsä kääntäneenä mielestään hyvää matkalukemista, sun muuta naurettavaa sälää. Aamuisin se hävisi aina jonnekin omille retkilleen kameroineen. Kerrankin se kuvasi päivän pari kaikenlaista, kunnes huomasi, ettei kameralla ollut filmiä. Minusta alkoi tuntua että näistä yhteisistä lapinmatkoista oli kadonnut se jokin, eli se muka tavoiteltu *erämaan rauha*, jonne ei pitäisi kuulua sivistyksen ja silauksen kaikuja, ainakaan radiouutisten muodossa, tai johon ei kuulu halu päästä ehdottomasti käymään kaikilla huipuilla, ja tehdä se mahdollisimman nopeasti. Jos tämä näissä kuvissa kuvattu retki olisi tehty nyt, olisi hemmolla ollut tietenkin messissä kaikenmaailman satelliittipaikantimet, ja tietenkin kännykät sun muut - hienoja digitaalikameroita nyt unohtamatta. *Some* olisi sille ihan pakollinen. Sain siis hommasta suunnilleen tarpeekseni, ja lähdin suunnistamaan kaukaiselle motellille, ilman karttaa ja kompassia, sillä se on ainut oikea tapa vaeltaa missä tahansa. Niinhän ne ovat siellä tehneet iät ja ajat. Yksinkertaiset kansanmiehet ja naiset. Monessa suhteessa minua paljon tyhmemmät. Kaveri oli vienyt näet kartan ja kompassin mukanaan tunturitekelleen. No, välithän siinä menivät tietenkin poikki, mutta onneksi maailma on täynnä fiksumpiakin taatelintallaajia. Jätin toki paperilapulle viestin lähtemisestäni, sekä siitä, miten jatkossa meneteltäisiin, eli mistä ja milloin hakisin tämän kätkäläisen, koska autoja oli vain yksi, ja joelta oli sentään aikamoinen matka motellille. Eihän nyt ketään voi jättää erämaahan, vaikei tästä niin pitäisikään. Hämmästykseni olikin sängen suuri kun kuulin tässä taannoin, että tämä tanopää jusanderi oli säilyttänyt tämän tilapäiseksi tarkoitamani viestin kaikki nämä vuodet. Uskon jo vähintään nyt ainakin sen, että ihminen on sentään aikamoinen pirulainen, ja että hän säästää kaikenlaista tulevaisuuden varalle, ihan kiusallaankin, jos vaikka tulisi tarvis. Että saisi kostaa! Että tavallisella ihmiselläkin on jokin mappi öö, jonne hän kerää kaikenlaista aineistoa siltä varalta, että niitä voisi tulevaisuudessa käyttää. No, minulla ei ole muuta kuin nämä tässä esittelemäni valokuvat, jotka olen vedostanut suurella vaivalla

kehnolaatuisilta dioilta, tai muilta filmeiltä. No, mitäpä noista - eihän niille maha kuitenkaan yhtään mittää.

Tässä **Jartsu** nyhrää jotakin tärkeää Sudenpesän edessä iltahämärissä. Minulla ei ole muistikuvaa mitä tuona hetkenä tapahtui, vai tapahtuiko mitään. Seinän vieressä on pieni kasa pilkottuja klapeja, sillä kammissa oli kamina. Puut piti itse pilkkoa, mutta halkoja löytyi läheisestä halkovajasta. Joku oli ne sinne tuonut.

Tässä kuvassa **Jartsu** on levitellyt kamojaan pöydälle ja lavitsalle. Hän nyhrää kannettavaa transistoriradiotaan tärkeän näköisenä. Minusta tuo radio oli ihan se viimeinen niitti, ja sitä ei olisi pitänyt ottaa lainkaan mukaan. Erämaavaellukselta putosi pohja, ja nykyään **Jartsu** varmaankin näpelöisi kännykkäänsä ja asioisi somessa.

Persegraffiti Sudenpesällä

Kuten niin hyvin tiedämme, ovat kaikenlaiset kaupunkien seinätöherrykset ainaisenä riesanamme, mutta

ei niiltä voi välttyä edes *Sudenpesälläkään*, joka sentään on mahdollisimman kaukana kaikesta. Sielläkin näet joku saatanan tolvana on raapustanut kelon kylkeen sanan *perse*, mutta en tule koskaan tätä karmeaa tekoa tunnustamaan, vaikka kuinka kiduttaisille. Tai voihan se olla jonkun muunkin tekemä, ja ainakin omatekemä, jollei sitten muuta. Eihän sitä mitenkään voi muistaa asioita, joista on kulunut sentään niinkin kauan aikaa. Mutta oleellisinta tässä on se, että graffitivitsaus on levinnyt aina kaukaisiin erämaihin saakka, ja että jokaisen täytyy välttämättä jättää *eskon puumerkkinsä* kaikkialle. Jo **Mauri Sariola** kuvasi teoksessaan *Ei loitsu euikä rukous* vastaaventyypistä ilmiötä. Siinä nuori, virkaatekevä kunnanlääkäri **Tuulos** meni viransijaisuus-uransa alussa lounaalle läheiseen baariin, ja kuunteli siellä nuorison kielenkäyttöä. Ei hän juuri muuta voinut todeta, että *lättähattu villitys* näkyi levinneen näillekin korkeuksille. Mikä nyt sitten kunkin aikakauden villitys on. Voishan sitä leikillään kuvitella, että seuraava villitys Lapissa olisi viidetuulenhattu, joka keikkuisi kaikkien lappilaisten päässä, ja jota nämä eivät riisuisi muualla kuin lakituvassa ja kirkossa. Eihän sitä koskaan näistä villityksistä tiedä etukäteen.

Lönnrotin tilapäinen lepomaja lapissa

Kuten kaikki jo tiedämmekin, yöpyi **Elias Lönnrot** kerran jouluaattona *Saariselällä*, paikassa, joka sijaitsee lähellä *Suomujokea*. Nämä taas sijaitsevat *Urho Kekkosen kansallispuistossa*, joka ei silloin vielä ollut kansallispuisto, vaan pelkkää erämaata. Lämmitystä kojussa ei varsinaisesti ollut, eikä lounastarjontaa, joten sitä ei voi oikein pitää senajan kestikievarinakaan. Olipahan vain muutamasta hirrestä kyhätty katos matalan harjun rinteessä. Ja kuka hemmetin **Lönnrot**, saatatte kysyä? No, tämä **Lönnrothan** oli, kuten jo monissa entisajan koulukirjoissakin messuttiin: *Suomen kansan – ja kaikkien Suomen koululaisten suuresti rakastama mies, joka syntyi ikimuistoisessa Paikkarin torpassa, ja joka siis oli jokaisen suomalaisen koululaisen tuntema, ikimuistoinen ja sangen köyhä vaeltaja*. Kyseessä oli muuan lukuintoinen **Elias**, jolle pappi antoi nimen koska asialle laitettu naishenkilö ei muistanut mitä vanhemmant olivat toivoneen, ja joka sitten myöhemmin luki usein puussa istuskellen jotakin kirjaa, ja jonka venäläiset sotamiehet kastoivat kerran kaivossa - ja joka oli myös innokas metsämies, mutta jonka metsästysinnostus laimeni, ja loppui vähitellen kokonaan - kun sitä saalista ei alkanut kuuluakaan, vaikka häntä kuinka rymysi pitkin metsiä. Täysin sama mies, joka kerran joutui teljetyksi yleiseen saunaan, ja sinnitteli siellä aamuun saakka maaten lattiasihdin päällä, josta edes hieman huokui kylmää - ja niin päin

pois - mutta nämä pienet, ja viehättävät kertomukset eivät kuitenkaan kuulu enää varsinaisesti tämän pienen, mutta silti hauskan kertomuksen piiriin. Sen voi tässä sanoa, että tämä mainittu saunaepisodi vaikutti siihen, että myös **Eliaksen** saunainnostus laimeni, ja loppui, sekin, vähitellen kokonaan. Nämä näennäistösiseikat ovat toki tärkeitä, ja ansaitsevat tulla kirjatuiksi ylös, jotta voisin niiden avulla osoittaa syvää sivistyneisyyttäni, ja tavallaan täsmentää perehtyneisyyttäni tähän *Elias-asiaan*. Myös **Urho Kekkonen** syntyi, hänkin, varsin pienessä tönössä Pielavedellä, ja hänestäkin kehittyi suurmies, jota jopa Helsingin herratkin pelkäsivät ja kumarsivat. Myllykirjeet pelottivat näitä aikuisia miehiä ihan oikeasti. **Kekkosella** oli todellista valtaa. Ylläolevassa kuvassa näemme jäänteet **Lönnrotin** Saariselällä käyttämästä kojusta – tai näemme oikeastaan majan, joka on rakennettu myöhemmin etteivät alkuperäisen *Lönnrotinmajan* jäännökset olisi niin kovin sään armoilla. Eli tuo kuvassa näkyvä lautahökötys ei ole se kuuluisa *Lönnrotinmaja*., vaan se on sen alla oleva romahtanut rakennelma. Tässäkin tapauksessa, kuten aina, *Lönnrotin majalla* on tuo iänikuinen sotilasvartio, ja tässä näetkin yhden tavanomaisen, ylen jäykän sotahevostmiehen juomassa jämeän sotilaallisesti aamusotilaskahvimukiaan tyhjäksi. Asennossa on seistävä vaikka olisi mikä.

Lönnrotin raapustuksia

Ylläolevassa hieman epäonnistuneessa lähikuvassa näet (jos olet riittävän tarkkanäköinen) **Lönnrotin** ja hänen matkakumppaninsa terveiset jälkeentuleville, jotka nämä kaiversivat väkipuukoillaan *lönnrotinmajan* seinähirteen, tai mihin sitten niitä lievät kaivertaneetkaan. Käsittivät näet, ettei kynänjalkei kestä vuosisatoja, ja lyijykynäähän ei oltu vielä keksittykään – spraymaalipurkeista nyt puhumattakaan, joita nykyajan finninaamaiset, ja tymäkälle nuorukaishielle haisevat jokapaikantöhrijät, erityisesti suosivat. No jaa. Jos he olisivat käyneet purnukoineen mainitulla majalla, he olisivat spreijanneet majan seiiniin sellaisia sanoja, kuten *väliliha* -tai *vitu* tai *paska* – kielipuolihäiriöisiä kun ovat. Kun oikein ajattelee tätä töhrijäkansaa, noin yleensä, niin täytyy oikein ihmetellä kuinka köykäinen onkaan se sanoma, jonka he haluavat jättää jälkipolville. **Lönnrot** ja kumppanit ajattelivat kai vietejään kaivertaessaan, että turistimatkailejaliikennöinti Lappiin kasvaisi ehkä piankin nykyisiin mittoihinsa, ja että joku jo heti tuotapikaa lukisi heidän jättämänsä puukkoterveiset. Ja nehän kuuluvat seuraavasti: *Olittepa sitten keitä lienettekään, te olette todella syvältä!*

Komee maisema

Ylläolevassa kuvassa näette, että Lapissa on myös komeita maisemia, vaikka jotkut saattaisivat sanoa (ja sanovatkin), ettei siellä niitä ole, vaan kaikki siellä on pelkkää pusikkoa. On tietenkin totta, että vaelluksen aikana näkee tunturien rinteillä pääasiassa vain pari-kolmimetrisiä koivuja, ja vain vähän maisemia. Maisema kun sattuu olemaan sellainen luonnonvara, jota täytyy tarkastella tietystä kulmasta, ja tietystä paikasta, jotta se näyttäisi joltakin. Täytyy tietää, että Lapin metsät on suurelta osin pantu matalaksi, joten tällaisia idyllejä ei enää tahdo löytyä. Tosin on runsaasti sellaisia maisemia, jotka joku voi nähdä, mutta ei silti havaitse niissä mitään erikoista. Vasta kun joku valokuvaa ne oikeasta kulmasta, niissä näkee niiden maisemuuden. Tämä illalla otettu kuva kuitenkin kertoo, että toisinaan maisemia voi onnistua valokuvaamaan ihan vahingossakin, ja sitten voikin myöhemmin kyetä kuvista vaikkapa jotakin esteettistä näkemäänkin. Tarkoitan tässä siis näitä komeita hätäapukansallismaisemia, jotka voi nähdä vain valokuvista. Kuten kuvasta voitte itsekkin huomata, on kuvanottohetkellä aika pimeää, kuten aina syksyisin Lapissa. Koska taivas näyttää siellä noihin aikoihin aina valoisalta, sitä tulee arvioineeksi valotukset sun muut pieleen, sillä todellisuudessa kaikki on hyvin tummaa, ja kontrastit ovat syviä. Kun dioja skannaa, ovat kuvat melko usein niin sanotusti jyrkkiä, eli sävyt häviävät kontrastin suureen vaihteluun. Jos käytössä olisi todellinen, kallis diaskanneri, voisi kuviin kenties loihkia enemmänkin sävyjä. Mene ja tiedä. Nyt siihen en kyennyt tämän enempää.

Kuukkeli - onnenlintu

Tässä näet lappilaisen *kuukkelin*, joka ei tosin ole niin kesy kuin siitä sanotaan, mutta kesympi kuin esimerkiksi harakat ja varikset etelässä. Kuukkelin lähisukulainen Etelässä on närhi, ja onhan näissä vähän samaa näköäkin. Närheä on jopa vainottu, mutta Lapissa kuukkeleita ei juurikaan ahdistella, ja eihän niistä ole syötäväksikään, kuten ei varislinnuista yleensäkään. Lapissa monet eläimet ovat luontaisesti kesyjä. Esimerkiksi porot seuraavat satunnaisia vaeltajia saadakseen kivennäisaineita, joita taas saa ihmisen virtsasta. Kuukkelit taas seurailevat ihmisiä saadakseen palasen traania tai rasvaa, mitä nyt kukin kykenee nille antamaan. Riekkoja saa melkeinpä potkia tieltä. Ehkäpä ihmisen tapaaminen on monille eläimille eräänlainen onnekas sattuma, josta täytyy ottaa kaikki mahdollinen irti. Ei näitä kuukkeleita siis aina lapinreissuillaan näe, ja ei aivan joka reissullakaan, mutta sillointällöin kylläkin. Tuon tuostakin, sanoisin, ja sanonkin. Ja mikäpä on sanoessa, omalla kotisivulla mitä nyt sylki suuhun tuo.

Vene

Ennenvanhaan joen yli pääsi siis kuluveneellä, jonka jotkut eräpatikkaristoreipasretkeilijät olivat tuoneet vasiten paikalle. Nykyään tuossa paikassa tuskin on enää venettä tarjolla, vaan joen yli on mentävä siitä, jossa vesi on tarpeeksi matalaa. Pienenä vinkkinä vasta-alkajille annettakoon tässä se havaittu tosiasia, että loppukesällä jokien vedenpinta on yleensä alimmillaan – siis ennen syysateita, ja loppukesällä ja syksyllä tunturien rinteillä on valtavasti metsämarjoja syötäväksi asti. Sadekesinä tämä sääntö ei tietenkään päde. Tämä allaolevassa valokuvassa näkyvän veneen ovat paikalle tuoneet nämä muinaisaikojen yli-ihannoidut sankarit, jotka mukamas jättävät aina tulitikkuja jokaikiselle käyttämälleen leirinuotiolle. Eivät muuten jätä, ja tähän tiedetään. En ole ainakaan itse tavannut tällaista leirinuotiota kuin pari kertaa, ja silloinkin ne olivat rakentaneet kansallispuiston henkilökunta. Mitä ne nyt nykyaikana korkeintaan kusevat nuotionsa sammuksiin - vaeltajat. Tämä joki on muuten tässä kohtaa senverran syvä, ettei siitä voi kahlata, ja jos siitä tahtoisi silti päästä yli tästä kohtaa, pitäisi siitä uida yli, mutta vesi on senverran kylmää ettei se monelta onnistuisi. Voisi tulla noutaja kesken matkan, ja olisi suorastaan pakko huokaista: *ah, en jaksa enää* – ja vajota sitten majesteettisesti joen pohjaan ahventen näykittäväksi. Kun sitten olisi *tekeytynyt* tarpeeksi, ajautuisi johonkin suvantoon kevättulvien aikana, ja nousisi pintaan, maha mätänemiskaasujen pyöristämänä, jota nokkaillen korpit sitten saisivat kelpo aterian, ja runsaasti hyvää syötävää myös nälkäisille poikasilleen. Näin täytyisi *erämaan laki*, ja monet voisivat pitää erämaata julmana – mitä se ei tietenkään ole. Se kun nyt ei ole mitään muuta kuin mitä se on.

Veneenkelaus

Ylläolevasta kuvasta käynee selville se, miten näitä muinaisaikojen keltuveneitä oikein käytetään. Vene soudetaan jommallekummalle rannalle, kuten tavallisestikin, mutta nyt sen perästä juoksee naru, josta vene voidaan vetää takaisin sille rannalle, josta lähdettiin. Tämä sama voidaan tehdä jos vene sattuisikin sijaitsemaan toisella rannalla. Näin yksinkertaistahan se on, sillä Lapissa ei yksinkertaisesti pärjää jos ajatukset ovat liian mutkikkaita. Joko menet tunturin satulaan ihmettelemään ja toljailemaan maailman menoa, tai sitten et mene. Joko syöt kiltisti retkievääsi, tai sitten olet nälässä. Jos vaellat jossakin kurussa, joka päättyy suolle, kärsit hyttyslaumoista. Niistä taas pääset jos vaellat ylätunturissa, jossa taas tuulee aina, ja on kesäisinkin kylmä. Nuotiota ei tunturiin voi viritellä, koska puuta ei ole siellä saatavilla. Ei ole hyvä missään. Kädestä suuhun elävät lappilaiset eivät hekään ole normaalisti kovinkaan käteviä – paitsi tietenkkin, jos niille antaa viinapullon, ja sanoo, että pitäisi tässä kohtapuoleen tehdä tässä polttopuitakin. Pianpa, ja varsin ripeästi sittenkin näet lappilaisten hakkaavan sinulle hikipäässä polttopuita motin tai kaksi – edellyttäen, etteivät ole vielä viinapulloa haltuunsa saaneet. Kun ne sitten sen saavat, ne istuvat jonkun männyn juureen ja juoda lonottavat pullosta viinaa niin kauan kun sitä vain pullossa on. Ja kun ja jos ovat tarpeekseen saaneet, sammuvat juuri sen puun juurelle, jossa ovat juomisensa aloittaneet. Ennen sammumistaan saattavat hieman joikhata luikhauttaa, mutta useimmiten juominen tapahtuu melkein äänettä. Muutoinkin Lapissa johtoaatteena on se, että eletään aina kädestä suoraan suuhun, ja että oma suu on aina lähempänä kuin nälkäisen kaverin suu. Kaverille ei siis jätetä. Kuormasta täytyy myös aina syödä kun se vain on mahdollista, ja huijata Helsingin herroja ylimitoitetuilla susivahingoilla sun muilla. Aina täytyy myös muistaa ajaa mottorikelkalla susia läkähdyksiin, jos niitä näkee - ja tappaa sitten – jos siihen vain tarjoutuu tilaisuus. Ja jos sen voi tehdä salaa. Tässä täytyy muistaa se, että Lapin porolaumojen todelliset omistajat asuvat nykyisin pääosin etelässä, ja että tuntureissa samoilevat, satunnaiset poropaimenet ovat pelkkiä renkejä. Porotalouden merkitystä Lapille on muutoinkin yliarvioitu, sillä suhteessa käytettyyn maapinta-alaan, ja eläinten tuottoon, on saatu tulos vahvasti miinusmerkkinen. Tulos paranee selvästi kun poroja pidetään aidattuna, ja niille tarjotaan kunnon ravintoa läpi vuoden. Susien pääsy aitauksiin voidaan estää susiaidoilla, ja koska muuta syötävää on Lapissa sangen vähän, ei siellä voisi elääkään kuin pari-kolme laumaa. Niitä voisi satunnainen matkailija sitten ihastella, jos sattuisi niitä josku näkemään. Tämä *susienvihaamiskultti* on saanut Lapissa lähes sairaita piirteitä, ja kertoo paljon lapinmiesten ankeasta sielunmaisemasta. Mitä taas tulitikkujen jättökulttuuriin tulee, täytyisi leiripaikoille jätettyjen tulitikkujen ehdottomasti olla märkiä - ja suolan näköistä alunaa ei saa koskaan leiripaikalta unohtaa. Tiedättehän miten hauskalta näyttää mies, jolla on suu täynnä alunaa. Polttopuut täytyy myös

muistaa aina kastella lähimmässä suossa, ja nuotioon pitää aina lähtiessä paskantaa. Niinkuin hyvään erämaatapaan kuuluu, kuten niin hyvin tiedämme.

Taivas ja maa

Tässä vaeltaa yksi noista erämaan hulluista kohti *Sudenpesää* - ja ellei aivan hetikohta suden suuta, mutta mistäpä me sen näin jälkikäteen tiedämmekään. Tulemme varsin pian tähän teemaan, mutta ei ihan vielä. Vielä kotvanen erämaan rauhaa ja sen majesteettista poljentoa. Mahtava tyhjyys ympärillä, ikäänkuin aikojen alussa. Kuvitelkaa silmienne eteen maisema, jossa kukaan ei ole vielä vaeltanut, ja joka on vielä tyhjä, ja täynnä mahdollisuuksia. Lappilainen tunturimaisema on juuri sellainen, sillä siihen ihmisen on vaikeaa jättää pysyviä merkkejä läsnäolostaan. Eivät lappilaiset kohtele luontoa yhtään seln lempeämmin kuin etelän ihmisetkään, mutta he nyt eivät pysty tekemään sille yhtään tämän enempää. Eipä täällä ole kaivoksiakaan, koska ei ole mitään kaivettavaakaan, ja ei ole kaadettavaksi sopivia metsiä, koska puut eivät täällä tunturimaisemissa menesty, ja kasva. Useimmat havupuut kuolevat kylmyteen jo taimivaiheessa, koska niillä ei ole mekanisme kestävä kevätthalloja. Koivu on selkeä poikkeus tästäkin säännöstä, koska koivunverso kestävä lepotilassa ollen pakkasta parisensataa astetta, ja sillä on sokeriin perustuva suojausjärjestelmä kevään yöpakkasia vastaan. Se on eräs alueen menestyjistä. Koivu kestävä valtavia menetyksiä, ja ei kuole vaikka toukat söisivät siltä kaikki lehdet. Jos joltakin alueelta kaikki koivut kuolevat vuosikautia kestäneen toukkainvaasion jälkeen, riittää, että jäljelle jää pari yksilöä, jotka sitten siementävät koko alueen, ja pian alue näyttää samalta kun se on aina näyttänyt. Ehkäpä asiat ovat muiden puulajien menestymisen osalta tulevaisuudessa tosin, jos ilmasto tästä vielä merkittävästi lämpenee.